

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΠΜΣ «ΘΡΗΣΚΕΙΑ, ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ»

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) «**Θρησκεία, Γεωπολιτική και Διεθνής Ασφάλεια**» οργανώνει την εκπαιδευτική του διαδικασία ακολουθώντας μεθόδους εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. υιοθετεί μεικτό σύστημα εκπαίδευσης σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) σύγχρονη εξ αποστάσεως και είκοσι τοις εκατό (20%) με φυσική παρουσία.

Ακολουθώντας τις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 4957/2022, και όπως αυτές εξειδικεύονται με την ΚΥΑ 18137/Ζ1/2023 το περιεχόμενο αυτής της έκθεσης διαρθρώνεται πάνω στις εξής θεματικές:

1. Καταλληλότητα του γνωστικού αντικείμενου για την οργάνωσή του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
2. Ανάλυση των προτεινόμενων μεθόδων οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανά εκπαιδευτική δραστηριότητα του Π.Μ.Σ.
3. Κατανομή των διδακτικών ωρών κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ. ανά μέθοδο υλοποίησης.
4. Υλικοτεχνική υποδομή, καταλληλότητα και επάρκεια των ψηφιακών υποδομών για την οργάνωση του Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
5. Ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία του διδακτικού προσωπικού στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.).
6. Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό.
7. Μέθοδοι και εργαλεία ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών.
8. Πιστοποίηση.
9. Πλήρωση προϋποθέσεων οργάνωσης Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Α. Καταλληλότητα του γνωστικού αντικείμενου για την οργάνωσή του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ. 4 του Ν. 4957/2022, η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύναται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών, που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών με φυσική παρουσία. Για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθορίστηκαν τα μαθήματα και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «**Θρησκεία, Γεωπολιτική και Διεθνής Ασφάλεια**» που δύναται να διεξάγονται με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Το γνωστικό αντικείμενο του συνόλου των μαθημάτων (Α1, Α2, Α3, Α4 Β1, Β2, Β3 Β4) του ΠΜΣ «**Θρησκεία, Γεωπολιτική και Διεθνής Ασφάλεια**» αφορά στη διεπιστημονική μελέτη και η έρευνα της πολυεπίπεδης σχέσης μεταξύ της θρησκείας και της πολιτικής και ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει στη διατήρηση της διεθνούς ασφαλείας και της ειρήνης. και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Έμφαση δίνεται: α) στη μελέτη του ρόλου της Θρησκείας στη διεθνή σκηνή, στη διασύνδεσή της με την Γεωπολιτική και την εξωτερική πολιτική των Κρατών καθώς και στη συμβολή των διεθνών θρησκευτικών Οργανισμών στην πρόληψη συγκρούσεων και στην οικοδόμηση της ειρήνης και της ασφάλειας. β) στην μεθοδολογία της διαχείρισης

ανθρωπίνων πόρων και της ενίσχυσης της διοικητικής αποτελεσματικότητας σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, μέσα από την καλλιέργεια διαπολιτισμικής επικοινωνίας και την τροποποίηση συμπεριφορών και στερεοτυπικών αντιλήψεων. **Σκοπός του ΠΜΣ** είναι η προαγωγή εξειδικευμένης γνώσης, η ανάπτυξη υψηλού επιπέδου έρευνας, η παροχή εξειδικευμένων δεξιοτήτων καθώς και η διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων στο συγκεκριμένο επιστημονικό πεδίο, σύμφωνα με τα διεθνή επιστημονικά πρότυπα και με σεβασμό της ακαδημαϊκής ελευθερίας και δεοντολογίας.

Τα γνωστικά αντικείμενα του ΠΜΣ έχουν θεωρητικό χαρακτήρα και περιεχόμενο το οποίο είναι κατάλληλο για να οργανωθεί η διδασκαλία του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς δεν απαιτεί την φυσική εμπλοκή των μεταπτυχιακών φοιτητών, δεν αποδυναμώνεται η εκπαιδευτική διαδικασία, και δεν αλλοιώνονται τα προβλεπόμενα και αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Από το πλαίσιο αυτό δεν εξαιρείται ούτε η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία η οποία έχει θεωρητικό χαρακτήρα και δεν απαιτεί την φυσική εμπλοκή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Το μεικτό ή συνδυαστικό περιβάλλον εκπαίδευσης που έχει επιλεγεί για το ΠΜΣ αποτελεί συνδυασμό δύο εκπαιδευτικών μεθόδων, της δια ζώσης εκπαίδευσης κατά 20% και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά 80%. Περιλαμβάνει τον συνδυασμό της σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας με την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.

B. Ανάλυση των προτεινόμενων μεθόδων οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανά εκπαιδευτική δραστηριότητα του ΠΜΣ

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση υπερβαίνει τη φυσική απόσταση των διδασκόντων και των διδασκόμενων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων με τη βοήθεια διαφόρων ψηφιακών διαδικτυακών μέσων και εργαλείων για την πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη χρήση τεχνολογικών μεθόδων, οι οποίες καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση των μαθημάτων, την επικοινωνία μεταξύ των φοιτητών αλλά και την επικοινωνία μεταξύ των φοιτητών και των διδασκόντων. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση διακρίνεται σε σύγχρονη και ασύγχρονη.

Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση προϋποθέτει την ταυτόχρονη συμμετοχή του συνολικού αριθμού των μεταπτυχιακών φοιτητών και του διδακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού με αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο διδασκαλίας που γίνεται εξ αποστάσεως. Η μέθοδος της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης συνδράμει στην ποιοτική βελτίωση της επικοινωνίας του εκπαιδευτή (διδακτικό προσωπικό) με τον εκπαιδευόμενο (μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια), την εργασία σε εκπαιδευτικές ομάδες με καθορισμένους ρόλους για τα συμμετέχοντα μέλη, τη συζήτηση και επίλυση των αποριών σε σχέση με το διδακτικό αντικείμενο, την καλύτερη κατανόηση της διδαχθείσας ύλης, την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού διαλόγου σε πραγματικό χρόνο, την αλληλεπίδραση σε κοινή χρήση των ψηφιακών αρχείων του διδακτικού υλικού και την ανάπτυξη της συνεργασίας σε ομάδες εργασίας.

Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση διαφοροποιεί όχι μόνο τον χώρο αλλά και τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα η εκπαιδευτική διαδικασία και για τον εκπαιδευτή και για τον μεταπτυχιακό φοιτητή. Στην περίπτωση αυτή το υλικό αναρτάται διαδικτυακά από τον εκπαιδευτή και μελετάται από τον φοιτητή σε χρόνο που επιλέγει εκείνος. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να μην προσφέρει την αμεσότητα της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ του διδάσκοντα και του διδασκόμενου αλλά επιτρέπει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες να προσαρμόσουν τον ρυθμό της μάθησής τους στις ατομικές τους ανάγκες. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να προχωρούν σε ένα μάθημα μόλις είναι έτοιμοι, χωρίς να είναι απαραίτητο να περιμένουν τους υπόλοιπους. Αυτή η ευελιξία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για εκείνους που έχουν πολλαπλές δεσμεύσεις, όπως τη δουλειά ή την οικογένεια. Επιπλέον, η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτρέπει την παγκόσμια πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματα από

οπουδήποτε στον κόσμο, ανοίγοντας νέες ευκαιρίες για εκπαίδευση και διεθνή συνεργασία. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ωθεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η αυτοδιαχείριση, η διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας, και η επικοινωνία. Αυτές οι δεξιότητες είναι σημαντικές και για την επαγγελματική ζωή τους.

Η μεικτή εκπαίδευση (blended learning), η οποία και έχει επιλεγεί για το Πρόγραμμα «Θρησκεία, Γεωπολιτική και Διεθνής Ασφάλεια», αποτελεί συνδυασμό δύο εκπαιδευτικών μεθόδων, της δια ζώσης εκπαίδευσης κατά 20% και της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά 80%. Η επιλογή της μεικτής εκπαίδευσης επιτρέπει στους διδασκόμενους να έχουν πρόσβαση σε ποικίλο ψηφιακό υλικό, δίνοντας τους τη δυνατότητα να μελετούν όποτε το επιθυμούν. Αυτό διευρύνει την ευελιξία της μάθησης και βοηθά στην εξατομίκευση της διδασκαλίας. Επιπροσθέτως, η μεικτή εκπαίδευση ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτή και του εκπαιδευόμενου, ακόμα και αν αυτή γίνεται διαδικτυακά. Αυτό δημιουργεί μια πιο δυναμική ατμόσφαιρα μάθησης και ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής συνεργασίας. Επιπλέον, αποτελεί μια σύγχρονη προσέγγιση στην εκπαίδευση που συνδυάζει το παραδοσιακό διδακτικό μοντέλο με τη χρήση τεχνολογίας προϋποθέτοντας ένα περιβάλλον εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών ήδη εξοικειωμένων με τη χρήση της.

Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα εκπαίδευσης σε πραγματικό χρόνο σε οποιοδήποτε τόπο σε άτομα, τα οποία για διάφορους λόγους δεν μπορούν να συμμετέχουν σε αυτά με διαφορετικό τρόπο. Ιδιαίτερα διότι διευκολύνει φοιτητές/τριες οι οποίοι εργάζονται ή/και διαμένουν εκτός της Θεσσαλονίκης καθώς επίσης και διδάσκοντες που βρίσκονται σε άλλες πόλεις της Ελλάδας ή στο εξωτερικό. Επιπλέον μειώνει το κόστος μετακίνησης διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών στο ελάχιστο δυνατό, διατηρώντας τα τέλη φοίτησης σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Παράλληλα αποδεσμεύει αίθουσες διδασκαλίας διευκολύνοντας τη λειτουργία των προπτυχιακών προγραμμάτων του Τμήματος Θεολογίας.

Η χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως διδασκαλίας ενισχύει την εξοικείωση μεταπτυχιακών φοιτητών και διδασκόντων με ψηφιακές πλατφόρμες εκπαίδευσης μέσω των οποίων παρέχεται και δίνει την δυνατότητα στους διδασκόμενους να έχουν άμεση πρόσβαση στο διδακτικό υλικό όποτε το επιθυμούν.

Η κατά 20% των ωρών δια ζώσης διδασκαλία επαρκεί για την κάλυψη αναγκών όπως είναι: η προσωπική επαφή με την ομάδα φοιτητών και διδασκόντων, η ενίσχυση της επικοινωνίας και του συνεργατικού πνεύματος, η γνωριμία με τους χώρους και τη λειτουργία του Πανεπιστημίου, η ενδυνάμωση της ομάδας του ΠΜΣ κλπ.

Γ. Κατανομή των διδακτικών ωρών κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ. ανά μέθοδο υλοποίησης

Α' Εξάμηνο

Για το μάθημα A1 «Ισλάμ. Η Ιστορία του στη σύγχρονη παγκόσμια προοπτική» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα A2 «Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων και επικοινωνία σε διαπολιτισμικά περιβάλλοντα» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα A3 «Εθνικές ταυτότητες, θρησκευτικές συγκρούσεις και διεθνής ασφάλεια» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη

εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα A4 «[Εθνικές ταυτότητες, θρησκευτικές συγκρούσεις και διεθνής ασφάλεια](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

B' Εξάμηνο

Για το μάθημα B1 «[Ισλάμ, Κράτος και Οικονομία](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B2 του Π.Μ.Σ. «[Διαχρονική Ελληνορθόδοξη παρουσία στη Μέση Ανατολή και ο σύγχρονος γεωπολιτισμός ρόλος της](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B3 του Π.Μ.Σ. «[Κοινωνίες, Θρησκεία και πολιτική στη Μέση Ανατολή και τη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B4 του Π.Μ.Σ. «[Θρησκευτική ελευθερία, θρησκευτικός εξτρεμισμός, διεθνείς οργανισμοί και ασφάλεια](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Γ' εξάμηνο

Για το μάθημα Γ1 «[Ειδικά θέματα Θρησκευτικής Γεωπολιτικής και Διεθνούς Ασφάλειας](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα Γ2 «[Θρησκεία και Γεωπολιτική στην Κεντρική Ασία και στην Αφρική](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα Γ3 «[Θρησκεία, Ιδεολογία και Γεωπολιτική από την Οθωμανική αυτοκρατορία στη σύγχρονη Τουρκία](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα Γ4 «[Ισραήλ. Από την Διαθήκη του Θεού στις Συμφωνίες του Αβραάμ](#)» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Δ. Υλικοτεχνική υποδομή, καταλληλότητα και επάρκεια των ψηφιακών υποδομών για την οργάνωση του ΠΜΣ με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η οργάνωση της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας γίνεται με την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων που διαχειρίζεται το Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Κ.Η.Δ.) του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης¹ σε συνεργασία με τα μέλη Δ.Ε.Π. και τους τεχνικούς υποστήριξης (υπεύθυνοι διαχείρισης) του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. με σκοπό την ενίσχυση της συμβατικής διδασκαλίας μέσω της ηλεκτρονικής οργάνωσης. Η υπηρεσία παρέχει ένα πλήθος ηλεκτρονικών εκπαιδευτικών εργαλείων για τον εμπλουτισμό και την ενδυνάμωση της διδακτικής διαδικασίας και εμπειρίας τόσο των διδασκόντων όσο και των φοιτητών/τριών.

Το Κ.Η.Δ. αποτελεί τον κεντρικό φορέα διαχείρισης του συνόλου των υποδομών και υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τα στελέχη του διαθέτουν εξαιρετική εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα αξιοποίησης τεχνολογιών στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Συγκεκριμένα υποστηρίζονται:

Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων (elearning.auth) (LMS) το οποία υλοποιείται από το λογισμικό ανοικτού κώδικα Moodle και επιτρέπει τη δημιουργία και φιλοξενία εικονικής τάξης.

Παροχή φιλικού περιβάλλοντος σύγχρονης τηλεκπαίδευσης για την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων σε πραγματικό χρόνο που επιτρέπει τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως διαλέξεων για τις ανάγκες των μαθημάτων με τη χρήση εργαλείων όπως το Zoom, MS Teams, Google Meet, BigBlueButton

Αίθουσες με κατάλληλο οπτικο-ακουστικό εξοπλισμό για να φιλοξενήσουν ένα εξ αποστάσεως πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.

Δημιουργία και φιλοξενία της ιστοσελίδας του εκάστοτε Π.Μ.Σ. με χρήση της υπηρεσίας <https://websites.auth.gr/>.

Τεχνολογική υποστήριξη για τη δημιουργία πολυμεσικού υλικού (podcasts – videocasts) συγχρονισμένο με την παρουσίαση ομιλητή στα προσφερόμενα μαθήματα μέσω της υποδομής παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού του ΑΠΘ (<https://it.auth.gr/service/studio/>)

Υποστήριξη της ζωντανής μετάδοσης και μαγνητοσκόπησης (streaming/recording) των μαθημάτων.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του elearning, δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης μαθημάτων τα οποία είναι προσβάσιμα και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλα τα προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου, που οργανώνονται από το ΑΕΙ Στην πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον Ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Το Πανεπιστήμιο προβλέπει τους, γενικούς, όρους και τις προϋποθέσεις οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την επιχειρησιακή μονάδα που αναλαμβάνει την υποστήριξη της όλης διαδικασίας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την επίλυση των ζητημάτων που αφορούν την διασφάλιση και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων στην διαδικασία της μάθησης καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ζήτημα που αφορά την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

---

¹ Το Κ.Η.Δ. αποτελεί τη Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΑΠΘ κατά το άρθρο 210 ν.4957.

Ε. Ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία του διδακτικού προσωπικού στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία όσο και σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση πραγματοποιείται με την χρήση των κατάλληλων τεχνολογιών και μπορεί να υποστηριχθεί από τους τεχνικούς υποστήριξης του Τμήματος, καθώς και από το Κ.Η.Δ., το Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος Θεολογίας, τα μέλη Δ.Ε.Π. και από το εξειδικευμένο προσωπικό του Π.Μ.Σ. πάντα με γνώμονα τη διασφάλιση του αδιάβλητου της εκπαιδευτικής διαδικασίας, της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων όπως προβλέπουν οι κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Παράλληλα, θα διενεργούνται ειδικά σεμινάρια από επιστήμονες της πληροφορικής με γνώσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία προκειμένου να βελτιωθούν οι ικανότητες των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στα νέα δεδομένα. Το διδακτικό προσωπικό του Π.Μ.Σ. «Θρησκεία, Γεωπολιτική και Διεθνής Ασφάλεια» έχει τις ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, λαμβανομένου υπόψη του ότι έχουν διδάξει επαρκώς και επιτυχημένα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο για μακρά χρονική περίοδο (τελευταία τετραετία) με χρήση σχεδόν αποκλειστικά μέσων και μεθόδων ηλεκτρονικής μάθησης.

ΣΤ. Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

Το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στην εξ αποστάσεως διαδικασία εκπαίδευσης καλύπτει τις διδακτικές λειτουργίες και περιλαμβάνει:

- I. Ψηφιακά (ηλεκτρονικά) αρχεία με παρουσιάσεις που θα αφορούν την κάθε διδακτική ενότητα του μαθήματος.
- II. Ψηφιακά βιβλία τα οποία αφορούν ηλεκτρονικές εκδόσεις τυπωμένων βιβλίων που μπορούν να διαβαστούν σε συσκευές όπως tablet, laptop ή e-reader.
- III. Βιντεοσκοπημένα αρχεία εικόνας και ήχου στα οποία θα παρέχεται επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό.
- IV. Ψηφιακές βάσεις δεδομένων οι οποίες περιέχουν υλικό από επιστημονικά περιοδικά και επιστημονικές εκδόσεις που παρέχονται ελεύθερα μέσα από την βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου.

Παράλληλα, θα χρησιμοποιηθούν όλες οι διαθέσιμες βάσεις ανάκτησης δεδομένων που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.

Ζ. Μέθοδοι και εργαλεία ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση της αποκτηθείσας γνώσης των μεταπτυχιακών φοιτητών μπορεί να γίνεται και με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εξέτασης. Γενικότερα, οι τεχνικές ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών είναι οι εξής.

- Γραπτή εξέταση με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Ερωτήσεις ανοικτού τύπου (δηλαδή ανάπτυξης) ή κλειστού τύπου (δηλαδή πολλαπλών επιλογών, αντιστοίχισης, σωστού/λάθους, κ.λπ.), περιορισμένος χρόνος, δημιουργία και διανομή διαφορετικών διαγωνισμάτων από δεξαμενή ερωτήσεων, ανακάτεμα ερωτήσεων σε κάθε διαγώνισμα, ανακάτεμα απαντήσεων σε ερωτήσεις κλειστού τύπου, αυτόματη βαθμολόγηση για τις ερωτήσεις κλειστού τύπου.
- Προφορική εξέταση με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: χρήση τηλεδιάσκεψης, ατομική, περιορισμένος χρόνος (λεπτών).
- Κατάθεση εργασίας με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: αφορά την ανακοίνωση, παράδοση και αξιολόγηση εργασιών, αξιοποιείται κυρίως για την αξιολόγηση δεξιοτήτων, παραδοτέων, και ασκήσεων που σχετίζονται με το εκάστοτε μάθημα, χωρίς εποπτεία, απαιτείται εκτεταμένος χρόνος (ημέρες).

Οι εξετάσεις (ενδιάμεσες) με την χρήση εξ αποστάσεως μεθόδων θα πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη τη χρήση μέσων και τρόπων που εξασφαλίζουν το αδιάβλητο της εξεταστικής διαδικασίας πάντα

με σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των εξεταζόμενων. Οι μέθοδοι ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών ενδεικτικά μπορεί να είναι οι εξής:

- Εβδομαδιαίες εργασίες με θέματα που αναρτώνται στην υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων elearning.auth. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα πρέπει αρχικά να μελετήσουν το εβδομαδιαίο πληροφοριακό υλικό και στην συνέχεια να απαντήσουν στις ερωτήσεις ή να λύσουν τις ασκήσεις και μετά να ανεβάσουν τις απαντήσεις πάλι στην συγκεκριμένη ενότητα του μεταπτυχιακού μαθήματος. Η πλατφόρμα παρέχει την δυνατότητα της ηλεκτρονικής βαθμολογίας και της άμεσης ενημέρωσης των μεταπτυχιακών φοιτητών όπως επίσης, διαθέτει και λογισμικό ανίχνευσης ομοιοτήτων ακαδημαϊκών εργασιών έτσι ώστε να διασφαλίζεται το πρωτότυπο του περιεχομένου της κάθε μεταπτυχιακής εργασίας.
- Εξέταση (ενδιάμεση) εξ' αποστάσεως με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή/και ερωτήσεις σύντομης απάντησης συνδυαστικά με τηλεδιάσκεψη (ανοικτές κάμερες και μικρόφωνα επικοινωνίας). Επίσης, ο υπεύθυνος του κάθε μαθήματος έχει την δυνατότητα να καλεί τους φοιτητές/τριες που εξετάστηκαν ηλεκτρονικά και σε προφορική εξέταση προκειμένου να διαπιστωθεί το επίπεδο κατανόησης του υλικού του μαθήματος. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με ερωτήσεις μέσω της πλατφόρμας e-learning (<https://elearning.auth.gr/>) που διαχειρίζεται το Τμήμα Θεολογίας όπου μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εξέτασης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες απαντούν στον ίδιο αριθμό ερωτήσεων οι οποίες όμως προέρχονται από μια βάση ερωτήσεων με τυχαία επιλογή όπου λόγω αυτής της τυχαίας επιλογής, οι εξεταζόμενοι απαντούν διαφορετικές μεταξύ τους ερωτήσεις και προχωρούν κάθε φορά στην αμέσως επόμενη ερώτηση. Το αδιάβλητο των εξετάσεων διασφαλίζεται διότι οι ερωτήσεις επιλέγονται τυχαία σε κάθε εξεταζόμενο, είναι διαφορετικές για κάθε εξεταζόμενο και παρουσιάζονται πάντα με διαφορετική σειρά και για αυτό οι εξεταζόμενοι προχωρούν μόνο μπροστά τις ερωτήσεις και μετά την τελευταία ερώτηση οι εξεταζόμενοι υποβάλλουν και αποδέχονται χωρίς να μπορούν να δουν συνολικά τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις τους. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες καθ' όλη την διάρκεια της εξέτασης επιτηρούνται από επιτηρητή, επίσης, πριν την έναρξη της εξέτασης γίνεται ηλεκτρονικός έλεγχος ταυτοπροσωπίας. Ένας επιτηρητής κατά το μέγιστο επιτηρεί 25 εξεταζόμενους. Στη διάρκεια της εξέτασης του μαθήματος, ο διδάσκων παραβρίσκεται για την επίλυση αποριών ή/και τεχνικών θεμάτων. Πρόκειται για μια σύγχρονη διαδικασία εξέτασης όπου διασφαλίζεται η εγκυρότητα της εξεταστικής διαδικασίας και παράλληλα προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων.
- Τελικές εξετάσεις εξ αποστάσεως μπορούν να είναι προφορικές ή/και να διενεργηθούν με ψηφιακό τρόπο αλλά μόνο στις εγκαταστάσεις του Τμήματος.
- Σε κάθε περίπτωση θα αξιοποιηθούν συνδυαστικές λύσεις για την οριστικοποίηση της αξιολόγησης των φοιτητών. Όταν υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία από πλευράς αξιολογητή για την εξ αποστάσεως αξιολόγηση ή την αξιολόγηση με ψηφιακό τρόπο στις εγκαταστάσεις του τμήματος, ο αξιολογητής δύναται να καλέσει τον αξιολογούμενο σε προφορική εξέταση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (π.χ. 3 εργάσιμων ημερών και απαραίτητα εντός της εξεταστικής περιόδου). Στην περίπτωση αυτή, η προφορική αξιολόγηση υπερισχύει της εξ αποστάσεως.
- Υπάρχει η πρόνοια για άτομα με μαθησιακές δυσκολίες αλλά και αναπηρία που δεν μπορούν να εξεταστούν με την συμβατική διαδικασία, να εξετάζονται προφορικά μέσω της πλατφόρμας από επιτροπή η οποία απαρτίζεται από τον διδάσκοντα και άλλα δύο μέλη Δ.Ε.Π. που ασχολούνται με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο. Οι παραπάνω προτεινόμενοι τρόποι διασφαλίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, προάγουν την αξιοκρατία και συμβάλλουν στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το πρόγραμμα των εξετάσεων (ενδιάμεσης και τελικής) ανακοινώνεται

από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. «Μάθηση και Καινοτομία στην Εκπαίδευση» με συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων.

Κατά τη λήξη της διαδικασίας αξιολόγησής τους, οι φοιτητές/τριες ενημερώνονται για τη βαθμολογία με προσωποποιημένη ενημέρωση μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής γραμματείας ή/και μέσω ανωνυμοποιημένης ανάρτησης των αποτελεσμάτων σε ειδικό πεδίο του ολοκληρωμένου συστήματος τηλεκπαίδευσης είτε με άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο.

Προσωπικά δεδομένα

Σύμφωνα με την πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων του Α.Π.Θ.: Το Α.Π.Θ., γενικά, συμμορφώνεται με το ισχύον νομικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει τον Γενικό Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ) και το νόμο 4624/2019, και τηρεί την παρούσα Πολιτική Προστασίας υιοθετώντας τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη συλλογή, χρήση, αποθήκευση, κοινοποίηση, διαβίβαση των προσωπικών δεδομένων όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων κατά τη διαδικασία της εξ αποστάσεως εξέτασης πραγματοποιείται με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι κινδύνων, όπως τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, άνευ αδείας κοινολόγηση ή προσπέλαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία. Το διδακτικό προσωπικό, οι επιτηρητές και πρόσωπα που παρέχουν τεχνική ή/και διοικητική υποστήριξη (όπως ο διαχειριστής πλατφόρμας) δεσμεύονται από υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας. Η επιλογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την πραγματοποίηση της εξέτασης με εξ αποστάσεως μεθόδους πραγματοποιείται με κριτήριο την αξιοπιστία και την παροχή εγγυήσεων ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ψηφιακό Υλικό Αξιολόγησης

Το ψηφιακό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για να υποστηρίξει τις μεθόδους αξιολόγησης ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει:

- Τη δημιουργία εργασιών προς ανάθεση καθώς και βάσεων ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής τόσο μέσα από το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων του Πανεπιστημίου όσο και μέσα από τυχόν άλλη πλατφόρμα του Τμήματος.
- Την ηλεκτρονική διαχείριση, την υποβολή και την βαθμολόγηση όλων των εβδομαδιαίων εργασιών (πρακτικές ή/και ανάπτυξη) του κάθε μεταπτυχιακού μαθήματος τόσο μέσα από το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων του Πανεπιστημίου. Η τελική βαθμολόγηση του κάθε μαθήματος του ΠΜΣ αναρτάται και διαχειρίζεται μέσα από την υπηρεσία ηλεκτρονικής γραμματείας του ΑΠΘ.

Η. Πιστοποίηση και αξιολόγηση

Τα εξ αποστάσεως Π.Μ.Σ. πιστοποιούνται υποχρεωτικά από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) πριν από την έναρξη της λειτουργίας τους σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 80 του Ν. 4957/2022 και αξιολογούνται περιοδικά σύμφωνα με το άρθρο 87 του ίδιου νόμου.

Τα εξ αποστάσεως Π.Μ.Σ. αξιολογούνται εσωτερικά στο πλαίσιο του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (Ε.Σ.Δ.Π.) σύμφωνα με το άρθρο 215 του Ν. 4957/2022 για τη διασφάλιση της ποιότητάς τους.

Θ. Πλήρωση προϋποθέσεων οργάνωσης Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Ακολουθώντας τις διατάξεις του Ν. 4957/2022 και της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αριθμό 18137/Ζ1/2023 (ΦΕΚ 1079/Β/28-2-2023) βεβαιώνεται ότι το Π.Μ.Σ. «Μάθηση και Καινοτομία στην Εκπαίδευση» του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την λειτουργία του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

- 1) Διαθέτει ολοκληρωμένο σύστημα τηλεκπαίδευσης. Θα χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα «e-learning» (<https://elearning.auth.gr/>) που είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα χρησιμοποιείται και από την δια ζώσης διδασκαλία και υποστηρίζεται από το Κ.Η.Δ. του Πανεπιστημίου σε συνεργασία με τα μέλη Δ.Ε.Π. και το τεχνικό προσωπικό του Τμήματος.
- 2) Διαθέτει Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης εντός του Α.Ε.Ι. Το Κ.Η.Δ. του Α.Π.Θ. έχει την ευθύνη της παροχής, της συντήρησης, της εύρυθμης λειτουργίας και της διαρκούς αναβάθμισης και αναπροσαρμογής των δικτυακών και υπολογιστικών υποδομών και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Α.Π.Θ. καθώς και της οποιασδήποτε υποστήριξης των χρηστών αντιστοίχων υπηρεσιών (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργεία του Κ.Η.Δ. βλ. το περιεχόμενο του εξής συνδέσμου: https://www.auth.gr/university_unit/it/).
- 3) Έχει εγκριθεί ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών της παρ. 3 του άρθρου 79 του Ν. 4957/2022 (Α' 141). Ο Κανονισμός Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε (ΦΕΚ 4084/Β'/23.06.2023).

Ο Ειδικός Κανονισμός για την εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Μάθησης παρατίθεται στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ, στο σύνδεσμο <https://qa.auth.gr/documents/accreditation/template/M4.3.pdf>